

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PROJEKT

CZ.1.07/1.2.27/01.0025

S rozumem do života

FINANČNÍ GRAMOTNOST DĚTÍ A MLÁDEŽE V DĚTSKÝCH DOMOVECH PRACOVNÍ SEŠIT 1.ČÁST

Autoři: Paeddr. Jiří Zdařil , Jiří Halík a kolektiv

© 2013

OSOBNÍ ÚDAJE:

JMÉNO:.....

PŘÍJMENÍ:.....

DĚTSKÝ DOMOV:.....

ADRESA BYDLIŠTĚ:.....

.....

KONTAKTY: MOBIL:

E-MAIL:.....

Obsah

Úvodní slovo	5
1 Proč být finančně gramotní.....	10
1.1 Průvodci finanční gramotností – rodina Rozumných:	11
1.2 Co jsou to vlastně peníze	13
1.3 „PENÍZE JSOU AŽ NA PRVNÍM MÍSTĚ“	14
1.4 Jak funguje a co to je trh peněz	15
1.5 K čemu jsou peníze dobré	17
1.6 Proč se pracuje, a vydělávají se peníze.....	18
1.7 Jak funguje obchod a k čemu slouží peníze.....	20
1.8 Peníze v budoucnu.....	21
1.9 Podstata a cíle hospodářské politiky státu	22
1.9.1 Subjekty:.....	23
1.10 Finanční riziko.....	24
1.11 Vstup do dospělosti	26
1.12 Chrámy konzumu	27
1.13 Dluhy se musí platit.....	30
1.13.1 Čas dluhy nevyřeší.....	30
1.13.2 Lichva	33
1.13.3 Jak se dostat z dluhové pasti – oddlužení	34
1.14 Seznamte se, jsem Koruna česká	39
1.15 KVÍZ - ÚSPORY A INVESTICE	48
1.15.1 ÚKOLY – PENÍZE A PROCENTA	49
1.15.2 ÚKOL – UMÍŠ NAKUPOVAT?.....	53
1.15.3 ÚKOLY - V CESTOVNÍ KANCELÁŘI	54
1.15.4 ÚKOL – V PIZZERII	57
2 Finanční gramotnost – peněžní, cenová, rozpočtová.....	63
2.1 Peněžní gramotnost	64
2.1.1 Hotovostní styk a hotovostní operace.....	64
2.2 Co je to hotovostní styk a hotovostní operace	65
2.2.1 Hotovostní styk.....	65
2.2.2 Hotovostní operace	65

2.2.3	Bezhotovostní styk	66
2.2.4	Způsob plateb z vašeho účtu v bance	70
2.2.5	Charakteristika finančních institucí	70
2.3	Cenová gramotnost – vývoj cen a inflace.....	72
2.3.1	Co je to inflace.....	72
2.4	Nákup a inflace.....	73
2.4.1	Důsledky inflace.....	74
2.4.2	Co je to deflace.....	74
2.4.3	Cena peněz v čase.....	74

Úvodní slovo

Zamysleli jste se někdy nad tím, co je bohatství života? Když položíme tuto otázku deseti lidem, dostaneme z největší pravděpodobností deset různých odpovědí. Zejména pak, pokud si tento průzkum provedeme napříč populací. Dozvíme se, že je to zdraví, štěstí, láska, děti, vzdělání, práce, rodina, úspěch, bohatství.....a v neposlední řadě peníze, ne jako bohatství, ale k životu, přiměřeně, přiměřeně.....

Ať chceme, nebo nechceme, jak se říká, „Peníze jsou až na prvním místě“. Zkrátka a dobře, od té doby, co byly peníze vynalezeny jako platidlo a jedna z motivací v práci, bez peněz se žít nedá.

Ale jak se opět říká „Štěstí, si za peníze nekoupíš.“

Když se zeptáte dobře placeného profesionálního fotbalisty, nebo podnikatele, co je pro něho nejdůležitější, dostanete většinou jasnou odpověď – rodina.

Když se zeptáte na totéž například sportovního střelce, řekne vám, že více peněz by neškodilo.

PROČ?

Odpověď je celkem jednoduchá. Fotbalista, si vzhledem ke svému vytížení rodiny moc neužije. Dokáže jí sice materiálně zabezpečit, ale děti mu vyrůstají pod rukama a on nemá tolik času být s nimi, kolik by si přál.

Sportovní střelci to mají naopak. Závodů není v kalendářním roce tolik, a proto mohou být více s rodinou, ale tento sport je například proti fotbalu „Popelkou“.

Co ale mají oba společné, je odpovědnost vůči rodině. Oba ji chtějí zabezpečit.

ODPOVĚDNOST úzce souvisí s FINANČNÍ GRAMOTNOSTÍ.

Svět se nám více otevřel, přináší nové možnosti – pro připravené. Rizika, pro méně připravené, nebo nepřipravené.

Jak říká vodník Čochtan v Divotvorném hrnci: "... a přes okraj té kánoehu přesahovalo to břicho s tím opaskem s tím nápisem: 'Vždy připraven!', a on nebyl připravenej... Tak sem ho za ten opasek stáh do vody..."

Pro všeobecnou gramotnost je nutné, umět: číst, psát, počítat, jak říkala babička „Aby tě v obchodě nešidili“, ale dnes už nestačí.

V dnešní době k tomu patří FINANČNÍ GRAMOTNOST“ a já si dovoluji dodat k babiččině poučení: „**Aby tě různí filutové a tuneláři neokradli**“.

Život není peříčko. A kdo je odpovědný a je si vědom rizik – nástrah života – začne jednou, na prahu dospělosti, ale i v dospělosti uvažovat, zda být zaměstnancem, nebo podnikatelem.

Aby se mohl dobře rozhodnout, musí na miskú vah položit mimo jiné argumenty, ten nejpodstatnější – ekonomiku. Odkud budu brát peníze na to, abych uživil sebe a následně rodinu?, abych neživořil, nežil z „ruky do úst“, nebo nedej bože na dluh?

Už i v pohádce Sůl nad zlato zjistili, že ta země, kde „pečení holubi padají do hu ..(úst) „ na této planetě, které říkáme ZEMĚ, není.

Snahou není někoho poučovat, nebo se tvářit jako Děd Vševěd. Život se většinou skládá z kroků pokus – omyl.

Prostě snažte se být připraveni, nejen se tak tvářit, aby vás **„za ten opasek někdo nestáhl do hlubin....“**

Olga a Jiří
Halíkovi

ÚVOD

Ve školách, i v dětských domovech bohužel, byla, je a bude šikana. Šikana je velmi často založena na vydírání spolužáků, i spolubydlících o kapesné, i o různé předměty, po kterých vyděrači zatouží, což úzce souvisí s finanční gramotností.

Proto je nutná obrana. Jedním ze způsobů je výuka, která se nazývá ASERTIVITA = VCÍTĚNÍ SE, do pocitů těch druhých. Těch, kterým je ubližováno. Naučit se ovládat svoje emoce – výbušnou část povahy. Naučit se SEBEOVLÁDÁNÍ.

V dětských domovech dostáváte kapesné ve výši podle věku. Mladší jej obratem promění ve sladkosti, starší na cigarety a později alkohol. Ne jinak se někteří z vás chovají k učebním pomůckám, kdy kružítko, pravítka, tužky, vyměňujete za zmíněné pamlsky a cigarety.

Ano, jako obchodníci se můžete v budoucnu živit, ale obchod není o zcizení věcí a následné výměně. Slušný obchod je o poctivé práci.

Někteří z vás také záměrně ničí svoje oblečení a myslí si, že je hrdinství, roztrhat třeba rifle, nebo bundu. Ale ujišťuji vás, že hrdinství vypadá úplně jinak. Stejně mě musí dát nové. Je to dáno tím, že nemáte žádné povědomí o hodnotě peněz a vynaložení úsilí, které je potřeba k získání odměny za práci. A tímto směrem se bude ubírat výuka FINANČNÍ GRAMOTNOSTI, vás dospívajících.

Navštívíme vesničku SPOŘILOVICE, ulici Penízkovu, ve které rodina Rozumných bydlí.

Vesnička Spořilovice

Ulice Penízková

Průvodcem, který se nám bude snažit zpříjemnit cestu finanční gramotností, bude rodina Rozumných.

Prosím představte se- rodina Rozumných.

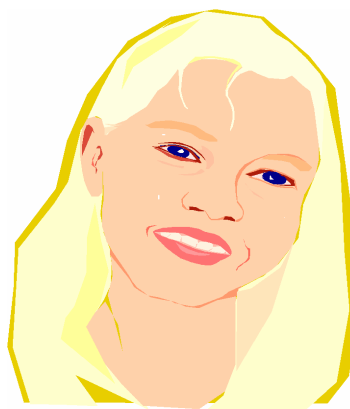
MÁMA MARCELA
Učitelka

TÁTA MARTIN
Bankovní úředník

SYN MAREK 10 LET

DCERA MARTINA 14 LET

Motto:

„Chcete-li být otroky bank a platit si náklady svého vlastního otroctví? Pak je nechte vytvářet peníze...“ Josiah Stamp, guvernér Bank of England, 1920

Peníze jsou jednoduše prostředek, který používáme pro směnu zboží a služeb.

1 Proč být finančně gramotní

LEKCE 1

Studijní cíle:

Po prostudování této lekce byste měli být schopni: formulovat a vysvětlit základní pojmy finanční gramotnosti, popsat jednotlivé cíle modulu, popsat metody uplatnění finanční gramotnosti v praxi. Co jsou to vlastně peníze, k čemu jsou dobré a jak funguje trh s penězi. Jaký bude význam peněz v budoucnu. Základní hospodářské cíle státu, jehož jsme součástí. Finanční rizika, co na nás chystají obchodníci, proč se dluh musí platit, co je to lichva a jak se dostat z dluhové pasti. Vyznat se v české měně.

1.1 Průvodci finanční gramotností – rodina Rozumných:

Táta si jako každý večer po večeři sedl do svého oblíbeného křesla, zapnul si televizi, začínaly zprávy a těšil se na kafe, které chystala manželka v kuchyni. V rohu si na zemi s auty hrál syn Marek. Tomu je 10 let a úkoly už měl hotové. Ale za chvíli bylo všechno jinak. Ze svého pokoje přišla 14-ti letá dcera Martina. Posadila se na gauč a vyrušila otce z jeho bohubílé činnosti.

„Tati, dnes nám ve škole říkali, že budeme mít jako nepovinný předmět jakousi finanční gramotnost. Ty jsi bankéř, co myslíš, mám tam chodit? Bude to mít pro mě smysl? Stejně si ještě nevydělávám, co potřebuji, mám od vás, tak proč se mám učit šetřit? Co budu potřebovat, to mi poradíš, ne. Já bych raději chodila do tanečního kroužku.“

Táta si položil noviny na kolena a podíval se na Martinu. „Milá dcero, já si myslím, že tanečních si ještě užiješ, ale pokud u vás bude jako mimoškolní aktivita finanční gramotnost, tak ti ji mohu vřele doporučit. To totiž, jak se asi mylně domníváš, není jen o bance a o penězích. Finanční gramotnost má mnohem větší záběr. Ale jestli chceš, můžeme si o tom popovídat.“

„Tak jo.“

„Tady bude učená debata, já se klidím do pokoje.“

„Ne, ne synáčku nikam, bude dobře, když si o tom něco poslechněš i ty“, umravnila Martina maminka, která přinesla kafe a přisedla si k Martině.

„Takže, co si představíte, když se řekne finanční gramotnost?“

Tak se zapojíme do diskuze i my. Napište, co si představíte, když se řekne finanční gramotnost:

A teď si zapište správnou definici tak, jak ji vysvětlil táta Martin:

„Já bych řekla, že jeto především o zodpovědnosti. Jak říkáte vy mladí -jaký si to uděláš, takový to máš -. A také o znalosti. Víte jak se říká - neznalost zákona neomlouvá -. Jistě, nikdy nikdo všechno nemůže vědět, ale je nutné mít povědomí o tom, kde co najdu. **PŘECE SE NECHCETE NECHAT ZBLBNOUT REKLAMOU A POTOM ŘÍKAT – ALE ONI ŘÍKALI. Každý by měl umět hospodařit a být za svá rozhodnutí plně odpovědný. Moje babička říkávala –„**POUŽÍVEJ SELSKÝ ROZUM MARTINKO**“.**

„A jak selský rozum vypadá“, zeptal se Marek.

„To je to, že nebudeš za vším a ve všem hledat vědu, ale budeš přemýšlet a hlavně se poučíš z chyb, které jsi udělal ty, i z chyb ostatních.“

1.2 Co jsou to vlastně peníze

- S penězi se přeci denně setkáváme. Platíme s nimi nákupy v obchodech, pořizujeme si za ně různé zbytečnosti, ale i věci praktické a užitečné.
- Zpočátku stačil člověk svoji materiální potřebu pokrýt ze zdrojů vlastní práce, ale brzy se začaly jeho nároky zvyšovat tou měrou, že se o výrobu a její produkty začal dělit
- Výměnný obchod byl obchodem bezprostředním a trvalo ještě několik tisíciletí, než člověk vymyslel a poprvé, jako prostředníka obchodu použil peněz.
- Výměnný obchod se rozrostl tou měrou, že již v době bronzové křižovaly Evropou četné obchodní karavany.
- Směnný obchod vzal za své vynálezem peněz. V tomto období bere na sebe úlohu všeobecného ekvivalentu kov.
- Kov měl proti ostatním ekvivalentům nesporné výhody. Snadno se dělil, vážil a přepravoval, drahé kovy, kterým dal obchod záhy přednost, navíc nepodléhaly korozi, byly stálé a přitom i dostatečně vzácné proto, aby nebylo pro vyjádření určité hodnoty třeba velkého jejich množství.
- Obchodníci začali zlaté, stříbrné či měděné slitky označovat hodnotou hmotnosti a později i různými obrazci a symboly.
- V Čechách se platilo na počátku 10. století jakýmsi jemnými šátečky. Deset takových šátečků vyrovnalo se cenou denáru., které již byly nějaké to desetiletí v oběhu v sousedním Bavorsku a které znala západní Evropa od dob Karla Velikého (768 - 814) - pro denáry.
- Mince chápali současníci jako zboží - směňování zboží za zboží: stříbro za látku, stříbro za jídlo, stříbro za šperky, stříbro za suroviny, brzy vedle stříbra stojí v popředí zájmu obchodníků i zlato.
- Dnešní peníze nemají již ani zbožní charakter. Peníze, jimiž dnes běžně hradíme nákupy v obchodech, jsou tzv. peníze kreditní.

1. Co to jsou a k čemu se používají peníze:

1.3

„PENÍZE JSOU AŽ NA PRVNÍM MÍSTĚ“

„Podívejte se mládeži, samozřejmě, velmi důležité jsou peníze. Jistě, jak se říká „ale štěstí si za ně nekoupíš“, to je pravda, ale mohou ke štěstí dopomoci.“

„No, mě zatím ke štěstí stačí kapesné. Stejně, když něco potřebuji, tak si vám řeknu, a buď to dostanu, nebo taky ne. Hlavně jsem šťastnej, že jsme spolu, jako rodina.“

Maminka i táta se rozesmáli. „Jistě Marečku, tvým hlavním úkolem je se dobře učit a připravovat se na život. Potřebu peněz pocítíš až později, až se sám budeš nucen starat o rodinu.“

„Víte co, když jsme se pustili do této debaty a já jsem přišel o zprávy, tak ať to má smysl. Víte, jak funguje a co to je trh peněz?“ zeptal se táta.“

„Jo, já vím. Chodím přece s mámou na trh pro zeleninu. Tam je trh a platíme penězi, ne kartou.“

Zbytek rodiny se pobaveně rozesmál.

„Bráško, to je tržnice. Trh s penězi je něco jiného, že táto.“ Ozvala se se smíchem Martina.

„Takže, jak to funguje, k čemu jsou peníze dobré“, začal táta s vysvětlením:

1.4 Jak funguje a co to je trh peněz

Historie:

Peníze prošly svým vývojem. Jako první byly KOMODITNÍ PENÍZE – funkci peněz plnily např. dobytek, kožesiny, maso, výrobky, byl to tzv. SMĚNÝ OBCHOD. Fungoval asi takto:

„Já ti dám 2 a ty mě 1 . To byla SMĚNA NATURÁLNÍ, neboli jak se dnes říká BARTROVÝ OBCHOD..

Doba se vyvíjela a ke slovu přišly drahé kovy. ZLATO a STŘÍBRO

A vývoj opět pokročil a bylo nahrazeno papírovými penězi. Papírové peníze byly praktičtější a výhodnější, než drahé kovy.

Doba pokročila, až k dnešku.

Trh s penězi je nabídka a poptávka po množství

Jednotlivé státy světa, mimo státy EU, které jsou tzv. Eurozóně a jejich měnou

EURO „€“

Mají svoji měnu. Při obchodování je třeba určit kurz měn. Kurz je pohyblivý a má na něj vliv několik faktorů, např. pohyb cen na burze, stabilita a nestabilita politické situace v příslušném státě, životní úroveň atd.

Směny peněz probíhají v bankách a směnárnách, které stanovují dvě ceny.

- a) NÁKUP – cena, za kterou od nás měnu banky a směnárny koupí
- b) PRODEJ – cena, za kterou nám měnu vymění

Např. - Potřebujeme směnit EURO za Kč: Banka od nás EURO vykoupí za 24,50Kč

- Pokud si ale budeme chtít koupit totéž EURO, zaplatíme bance 25,01 Kč + manipulační poplatek, který není pravidlem

2. Uved'te příklady směnného obchodu a co je u takového obchodu

důležité:

3. Co je to trh s penězi:

4. Co je to EURO:

5. Co je nákup:

6. Co je to prodej:

1.5 K čemu jsou peníze dobré

Uvedeme na příkladu prodeje a koupi statku

Peníze jako prostředek směny

Peníze nám poskytují možnost, např. směnit statek HORNÍ za statek DOLNÍ bez toho, abychom hledali člověka, který chce směnit to samé DOLNÍ za HORNÍ. Se splněním této funkce bohatě stačí prodat statek A na jednom trhu a za utržené peníze koupit statek HORNÍ na jiném trhu.

Peníze jako prostředek oceňování

Tato funkce zaručuje, že nám peníze umožňují oceňovat statky a služby tím, že jim dávají cenu. Dovoluje nám převést odlišné statky jako např. lidskou práci a suroviny na peníze a jejich cenu pak můžeme používat k jejich vzájemnému porovnávání. Bez této funkce by výrobci nebyli například schopni určit, jaké kombinace vstupů mají při výrobě využít, protože by nebyli schopni porovnat vzácnost výrobních zdrojů.

Peníze jako uchovatel hodnot

Díky této funkci máme možnost odložit část směny na později, tedy např. prodáme statek HORNÍ a získané peníze si necháme. Toto v barteru nebylo možné, tam jsme museli směnit statek za jiný. Zajímavé je, že peníze tuto funkci nemusí splňovat vždy na takové úrovni (a často ani nesplňují), jako jiné komodity. Ale i přesto lidé obvykle značnou část svého bohatství drží právě v

penězích, a to především kvůli jejich dobré likviditě (je možné je rychle proměnit v libovolný jiný statek).

7. K čemu vám slouží peníze, uveďte svoje představy:

8. Co je to peněžní směna:

9. Hodnota peněz:

1.6 Proč se pracuje, a vydělávají se peníze

Práce je prostředek, jak si vyděláme peníze. Někomu se podaří spojit potřebné

s užitečným. Práce je jeho koníčkem. Například , nebo , ale

, stejně dobře to může být profese, zedník, účetní, učitel atd. Práce by nám měla přinášet uspokojení.

Peníze jsou nástrojem ohodnocení naší práce. Každá profese je jinak ohodnocena a stejně jako ani dva lístečky nejsou stejné, tak i když dva dělají totéž, nemusí to být totéž.

Má na to vliv takzvaná **PRODUKTIVITA PRÁCE**, což je poměření, kolik je kdo schopen vykonat práce v daném časovém úseku, přímo úměrné kvalitě odvedené práce.

Příklad:

Dva truhláři dostanou úkol vyrobit stejnou židli. Jejich výsledek práce může být různý. Pepa ji bude dělat 6 hodin, Petr 8 hodin. Vyšší produktivitu má Pepa – byl dříve hotov o 2 hodiny.

Pokud je kvalita obou výrobků v pořádku, vydělá si Pepa více, protože např. 4 židle vyrobí za 24 hodiny, a může pracovat na jiné zakázce. Petr 4 židle vyrobí za 32 hodiny. Rozdíl v produktivitě práce je, $32 - 24 = 8$ hodin, což je jeden pracovní den.

Peníze jsou mezinárodně uznávané platidlo a umožňují nám žít. Nakupovat potraviny, platit bydlení, koníčky. Peníze přeměňujeme v tak zvané **HMOTNÉ A NEHMOTKÉ STATKY**.

- Hmotný statek např. telefon

- Nehmotný např. jídlo

10.Co nám přináší práce:

11.Co je to produktivita:

12.Uved'te 3 příklady hmotných statků:

13.Uved'te 3 příklady nehmotných statků:

1.7 Jak funguje obchod a k čemu slouží peníze

Řekněme si to jinak. **Co je obchod?**

K obchodu patří znalost a dodržování Prvků logistických služeb

Základní pravidlo: „Obchod je uzavřen, až když je zaplacen“

14.Napište co nejvíce příkladů, jak funguje obchod:

15.K čemu slouží peníze:

16.Napište, co víte o financích:

1.8 Peníze v budoucnu

“Někteří lidé tvrdí, že peníze v budoucnu nebudou potřeba. Odvolávají se na to, že již dnes jsou běžné tzv. bezhotovostní platby, platby kreditní kartou a nově se zavádí možnosti nákupu prostřednictvím počítače - nákup přes Internet. V takovém digitálním obchodě si vezmete pomocí myši košík, přetáhnete si do něj všechno, co si na monitoru vašeho počítače z ikon vyberete a při placení pouze pod výslednou sumu, kterou po vás počítač požaduje, zapíšete číslo vaší kreditní karty, nebo jste-li vlastníkem elektronické peněženky, vsunete ji do terminálu. Vzápětí vám z obchodu přinesou váš

nákup. Tak vypadá zatím téměř sci-fi vize obchodu někdy po roce 2015. První krůčky zde však již takový obchod udělal. Nemůžeme prozatím počítat s okamžitou donáškou nákupu do domu, avšak objednávka a následná zásilka vybraného zboží na dobírku je dnes ve vyspělých zemích světa běžnou praxí. U nás, ve starém dobrém srdci Evropy si na takové služby budeme muset ještě nějaký ten čas počkat.

Já jsem v tomto směru konzervativní, ale na druhou stranu jsem v mládí četl Julia Verna, kdy mnozí odborníci té doby ho pokládali za snílka a blázna. A jeho sny se naplnily. Uvidíme.“

17. Jaká je vaše představa o funkci peněz v budoucnu:

1.9 Podstata a cíle hospodářské politiky státu

Martinu finanční gramotnost zaujala, a proto se rozhodla pro samostudium. Tak to zkusíme s ní. Spolu s Martinou si řekneme něco o hospodářské politice státu.

1.9.1 Subjekty:

Hospodářská politika se nás dotýká dnes a denně, přímo i nepřímo. Subjekty:

parlament – volení zástupci občanů, kteří schvalují zákony této země. Schvaluje státní rozpočet na daný rok, (kolik stát v daném roce vybere od občanů a firem na daních a co bude z těchto peněz financovat).

vláda – nejvyšší výkonný orgán státu, podílí se i na legislativním procesu (sama iniciuje zpracování návrhů zákonů a překládá je ke schválení parlamentem)
Vláda je základním tvůrcem hospodářské politiky.

centrální banka – střeží a koriguje komerční banky, udržuje měnovou stabilitu

18.Co je to parlament:

19.Co je to vláda:

20.Co je to Centrální banka:

21.Čtyři cíle hospodářské politiky:

„Jo Martinko, a když už jsi se do toho tak zabrala, nezapomeň na jedno. V životě ti nikdo nedá nic zadarmo. Všechno s sebou nese rizika.

Znalost finančních rizik, ať již krátkodobých, nebo dlouhodobých není radno podceňovat. Podceňování a „silné svaly“ se vždy vymstí.

„Já na to mám.....“

„Nikdo nemá nikdy nic mítí za definitivní“ zpívá se v jedné písničce pánů Voskovce a Wericha. Mnohonásobně to platí u hospodaření s vlastními penězi. Dnes je máte a zítra

Podívejme se kolem sebe. Zadlužení nezvládají nejen jedinci, rodiny, ale i ti, u kterých bychom to nečekali. BANKY.

Důvod? Nezvládli finanční rizika.

A ta čekají zejména na mladou generaci. Dosud neexistuje systematická výuka finanční a ekonomické gramotnosti. Neměli ji ani rodiče, takže v tomto případě není co předávat. „

Jak se říká: „Kde nic není ani čert nebere.“

1.10 Finanční riziko

ODPOVĚDNOST

Toto slovo by nás mělo provázet celým našim životem. Odpovědnost k sobě a zejména ke svým nejbližším.

Odpovědnost není možná bez znalosti FINANČNÍCH RIZIK.

Každý z nás se dostal do pro něho mezní životní situace, kterou bylo nutno řešit potřebou peněz.

22.Uved'te alespoň 3 příklady finančních rizik:

„A také myslíte mládeži na to, že jednou a to bude dříve, než se nadějete, budete dospělí a to znamená postavit se na vlastní nohy se všemi důsledky, které jsou s tím spojeny.“

1.11 Vstup do dospělosti

“Neznám člověka, který, když mu bylo 15 let a procházel pubertou, nechtěl už být dospělí. Všichni jsme si mysleli, že „až budu velký, budu si dělat, co chci“. A až ta dospělost přišla, najednou, jsme zjistili, že máme spousty povinností a že si můžeme dovolit dělat méně, co chceme, než když jsme byli děti.“

23. Vyjmenujte některé povinnosti dítěte:

24. Vyjmenujte některé povinnosti dospělého člověka:

„Takže, nic se nemá přehánět. Umýt, zuby vyčistit, věci na zítra připravit a spát. Zítra je taky den. A abych nezapomněla, tatínku, zítra musíme doplnit zásoby potravin. Takže k večeru musíme zajet na nákup do supermarketu. A žádné obličeje nedělej, já tě vidím, i když se nedívám. Ty a Marek chodíte do lednice častěji než do práce. Marku nic neříkej, já vím, že jsi ve vývinu. Takže zítra...“ ukončila maminka pro dnešek debatu.

1.12 Chrámy konzumu

Jak maminka večer řekla, tak druhý den bylo...vzhůru do „chrámu konzumu.“

V obchodě u pokladny se potkali s ředitelem supermarketu. Je to spolužák pana Rozumného.

- „*Tak, co, nakoupeno, spokojenost?*“ zeptal se kamarád, ředitel
- „*Jo, ale máš tady nejdražší chleba, jaký jsem kdy koupil.*“ Odpověděl jsem.

Pan ředitel očividně znervózňel. Rychle se zeptal paní pokladní, kolik stojí chleba a pak na mě vrhnul nechápavý pohled.

Pan Rozumný se rozesmál. „Tak se podívej, co všechno mám v košíku a to jsem šel koupit jen chleba. Takže teď mám chleba místo za 20 Kč, z mého pohledu za 352 Kč.“

Ředitel okamžitě pochopil, oči, se mu šibalsky rozsvítily, pohrozil na mě prstem a dodal „Málem jsi mě dostal ty..... Jo a chod’ pro chleba častěji, to víš, musím plnit plán.“

- „*Jo a brát prémie.*“ Reagoval jsem
- „*To taky, to taky.*“ Odpověděl s hlasitým smíchem a dodal, „*to víš, máme schopné market’áky*“ ti vědí jak na to.....

Košík je vrchovatý a táta si oddychnul. Zase na pár dní pokoj. Ale jíst musí.....

Řečeno lidsky:

„Market’áci“ kolem nás spřádají důmyslnou pavoučí síť a těší se, kolik se nás do ní chytí.

V zásadě na nakupování není nic zlého. Ale problém vznikne, když vydáváme více, než vyděláme – zadlužujeme se.

Hodně lidí si myslí že „Půjčka není dluh, dluhem se stává, až ve chvíli, kdy přestanou být schopni půjčku splácet“.

25.Víte co je to marketing:

26.Která konkrétní reklama tě dokáže oslovit:

27.Která reklama se ti nelíbí:

28.Kdybyste byli dospělí, nakupovali byste podle reklamy, nebo podle svého vkusu a citu:

Táta a máma Rozumných úspěšně dorazili domů, kde už na ně čekaly dva hladové krky. „Pomalu, pomalu, napřed práce, potom jídlo. Pojd’te nám to všechno pomoci vyložit a pak bude večeře.“ Krotila oba potomky maminka.

„Doufám, že jste si na ten nákup nevzali půjčku. Nerada bych skončila na ulici“. Rýpla si Martina. „Nemusíš mít obavy, dcerunko, my s maminkou jsme odpovědní, ale o tom, že se dluhy musí platit, si popovídáme po večeri.“ Rozptýlil obavy táta.

1.13 Dluhy se musí platit

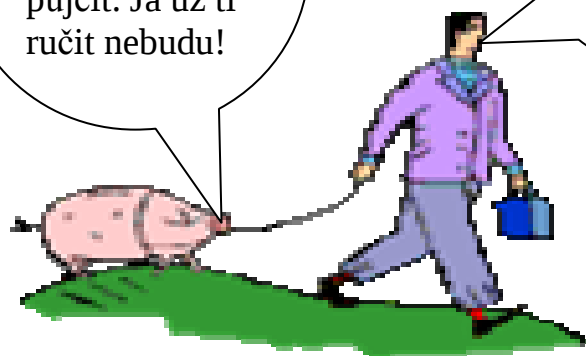
Kupte teď a splácejte až za rok. To jsou lákadla zejména některých cestovních kancelářů.

Dluhy Vám udělají „vítr v kapsách.“

Pepo, kam zase jdeme. Snad si nejdeš půjčit. Já už ti ručit nebudu!

Klídek Pašíku, ty seš moje banka. A ještě k tomu mobilní.

1.13.1 Čas dluhy nevyřeší

Špatný dluh je dluh, díky kterému výdaje rostou rychleji než příjmy.

„Takže mládeži, chtěli jste vědět, co jsou to dluhy, tak si o nich něco řekneme.

At' vám říká, kdo chce, co chce, dluhy se musí platit.

Očekávat, že se nasbírané splátky nějak časem zaplatí - například až nastoupíte znovu do práce - je hloupost. Snažte se řešit svou situaci okamžitě. Ale nebuďte zoufalí z toho, že se výsledky nedostaví do týdne či měsíce. Půjčených peněz jste si jistě také užívali déle. Nejhorší, co můžete udělat, je platit jednu půjčku druhou a postupovat od relativně přehledného bankovního sektoru k soukromým lichvářům.“

„ Na začátku je nutnost, třeba když se něco pokazí, nebo prostě touha si něco koupit, pořídit, ale nemám na to dostatek finančních prostředků na svém kontě. Každý má na půjčku a tím následné zadlužení jiný pohled. Já si je sama pro sebe dělím na půjčky potřebné a nepotřebné.“

„No jo maminko a jak poznáš co potřebné a co ne.“

„To vše souvisí opět s mojí a tatínkovou odpovědností. A také na žebříčku hodnot, který si sestavíte.“

„Co je to žebříček hodnot a jak ho sestavíš?“

„Žebříček hodnot to jsou priority ve tvém životě. A každý je má jiné. Třeba kdo je vážně nemocný, dává na první místo zdraví, kdo žije sám, tak rodinu, kdo má málo peněz, tak peníze. Vždy si určí jako první to, co je pro něho nejdůležitější a pak si určí další pořadí. Pochopili jste?“

„Aha, takže mojí prioritou je být nejhezčí ze třídy, mít nejlepší mobil, jo a značkové oblečení a kabelku.“ Představila s úsměvem svůj žebříček hodnot Martina.

„Ha ha ha, tak jsme se zasmáli. Sice vtipný, ale tvůj žebříček by měl být naprosto jiný. Být zdravá, dobře se učit, chovat se spořádaně, neodmlouvat, zbytečně neutrácet a tak dále.“

„Ale jo mami, to byla legrace.“

„Ale vraťme se k nutným a zbytečným dluhům,“ „Potřebné si půjčit je, když se vám v zimě pokazí topení, nebo vám teče do střechy. Za nepotřebné považují se zadlužit nato, abych koupila dovolenou pro nás čtyři u moře, nebo dárky na vánoce. Když nemáme na dovolenou našetřené peníze, tak si odpočineme doma a bude jezdit na kole po okolí. A dárky koupíme za tolik peněz, které mohu použít z našich úspor. To jsou priority a hodnoty, které s tatínkem vyznáváme. Záleží jen na vás, co si z toho do života vezmete sami.“

29. Sestavte svůj žebříček hodnot:

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

30. Napište 3 věci, na co byste si půjčili peníze:

31. Napište 3 věci, na co byste si nepůjčili peníze:

1.13.2 Lichva

Kdo je to lichvář?

Osoba, nebo osoby, které zneužívají něčí rozumové slabosti a tísně do které se člověk dostane a na vysoký úrok půjčují peníze.

Nebankovní sektor

Na ten se obracíme v tísní, pokud nám neposkytnou půjčku banky.

1.13.3 Jak se dostat z dluhové pasti – oddlužení

Nový insolvenční zákon umožnil i běžným občanům zbavit se snadno dluhů. Jenže tato cesta není snadná a může vás na konci čekat studená sprcha a oči pro pláč.

Čtyři mýty o oddlužení

1. Podat návrh je jednoduché.
2. Návrh na osobní oddlužení není potřeba připravit.
3. Osobní oddlužení vždy dopadne dobře.
4. Návrh na oddlužení dopadne podle mých představ.

Pokud chce dlužník svoji situaci řešit, musí sám podat na sebe návrh na úpadek.

Nový insolvenční zákon umožnil i běžným občanům zbavit se snadno dluhů. Jenže tato cesta není snadná a může vás na konci čekat studená sprcha a oči pro pláč.

Čtyři mýty o oddlužení

5. Podat návrh je jednoduché.

6. Návrh na osobní oddlužení není potřeba připravit.
7. Osobní oddlužení vždy dopadne dobře.
8. Návrh na oddlužení dopadne podle mých představ.

Všechno má svůj řád a proto je vhodné obrátit se na odborníky. Nám stačí, že víme o této možnosti. V případě, že máte problém s dluhy, ověřte si napřed, zda můžete využít oddlužení. Ne každý dlužník se může oddlužit.

Šťastný konec není pravidlem.

Příklad reálného dlužníka

Závazek	Věřitel	Částka v Kč	Stav
Revolvingová půjčka	Profireal	44 000	Dluh
Úvěr	Cofidis	50 082	Dluh
Kreditní karta	Essox	25 000	Dluh
Úvěr	Essox	16 000	Dluh
Spotřebitelský úvěr	eBanka	114 000	Dluh
Kreditní karta	UniCredit Bank	26 843	Rozsudek
Úvěr	Citibank	157 000	Exekuce návrh
Kreditní karta	Citibank	46 720	Exekuce návrh
Kreditní karta	GE Money Multiservis	117 148	Exekuce příkaz
Penále z prodlení	Bytové družstvo	154 584	Rozsudek
Celkem		751 377	

Jedna dobře míněná rada. Než přemýšlet nad tím, jak se dostat z dluhové pasti je, jak se do této pasti vůbec nedostat – být finančně gramotný.

32.Kdo je to lichvář:

33.Co je bankovní sektor:

34.Co je nebankovní sektor:

35.Co je insolvenční zákon:

36.Co je to oddlužení:

<http://www.magnetnafinance.cz/pohledavky-magnet/rady-co-kdy-delat/oddluzeni>

37.Jaká bude reálná hodnota stokoruny po deseti letech při pětiprocentní míře inflace?

38.Vítek navštívil Ameriku. Domů si dovezl suvenýr – mapu USA, kterou koupil za 25 dolarů. Kolik zaplatil v přepočtu na Kč?

Co potřebuje znát pro výpočet?

39. Rodina Holubů letěla do Kanady a potřebovala 100 CAD (kanadských dolarů). Kolik Kč potřebovala ke směně v Lidlance, jestliže poplatek za směnu je 3 %?

40. O Vánocích se rodina Mikulova společně radila o příští dovolené. Shodli se na tom, že nejraději by se podívali do Řecka. Z katalogů cestovních kanceláří se rozhodují mezi následujícími nabídkami: (Tabulka s nabídkou z CK)

Zjistěte, kolik by Mikulovi zaplatili cestovní kanceláři za každý z těchto zájezdů, když pojedou všichni – rodiče, patnáctiletá Jarka a devítiletý Ivan. Nejraději by se stravovali formou polopenze. Pro dovolenou zvolili začátek prázdnin. Pomocí internetu.

41. Odhadněte, kolik korun by Mikulovi zaplatili za benzin na cestu do Benátek, pokud by si zvolili dopravu vlastním automobilem. Jedna cesta 810 km. Zjistěte si aktuální cenu benzínu.

Úlohy jsou zadány pomocí tabulek aktuálních nabídek cestovních kancelářů.

1.14 Seznamte se, jsem Koruna česká

vzor 1997

1. Lokální stupňovitý vodoznak - portrét Karla IV.; u vzoru 1993 je vodoznak umístěn výše
2. Ochranný okénkový proužek s mikrotextem "100 Kč"
3. Ochranná vlákna; vzory 1993 a 1995 ochranná vlákna nemají
4. Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na líci, v průhledu viditelná celá; u vzorů 1993 a 1995 má soutisková značka podobu písmen "CS"
5. Skrytý obrazec "100"
8. Mikrotext; u vzoru 1993 jsou v mikrotextu drobné odchylky

vzor 1997

1. Lokální stupňovitý vodoznak - portrét Karla IV.; u vzoru 1993 je vodoznak umístěn výše
3. Ochranná vlákna; vzory 1993 a 1995 ochranná vlákna nemají
4. Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na líci, v průhledu viditelná celá; u vzorů 1993 a 1995 má soutisková značka podobu písmen "CS"

vzor 1998

1. Lokální stupňovitý vodoznak - portrét J.A.Komenského; u vzorů 1993 a 1996 vodoznak méně výrazný, s menším odstupňováním mezi nejtmavší a nejsvětlejší částí
2. Ochranný okénkový proužek s mikrotextem "200 Kč"; část bankovek vzoru 1993 má užší ochranný okénkový proužek s mikrotextem "200 Kčs"
3. Ochranná vlákna; vzory 1993 a 1996 ochranná vlákna nemají
4. Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na líci, v průhledu viditelná celá; u vzorů 1993 a 1996 má soutisková značka podobu písmen "CS"
5. Skrytý obrazec "200"
8. Mikrotext; u vzoru 1993 je jiný mikrotext v konturách města Naarden

vzor 1998

- 1.** Lokální stupňovitý vodoznak - portrét J.A.Komenského; u vzorů 1993 a 1996 vodoznak méně výrazný, s menším odstupňováním mezi nejtmavší a nejsvětlejší částí
 - 3.** Ochranná vlákna; vzory 1993 a 1996 ochranná vlákna nemají
 - 4.** Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na líci, v průhledu viditelná celá; u vzorů 1993 a 1996 má soutisková značka podobu písmen "CS"
 - 8.** Mikrotext; u vzoru 1993 je jiný mikrotext v konturách města Naarden
-

vzor 2009

- 1.** Lokální stupňovitý vodoznak - portrét Boženy Němcové, negativní číslo 500, květ petrklíče
 - 2.** Ochranný okénkový proužek s mikrotextem " ČNB 500 Kč"
 - 3.** Ochranná vlákna; vzory 1993 a 1995 viditelná ochranná vlákna nemají
 - 4.** Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na líci, v průhledu viditelná celá; u vzorů 1993 a 1995 má soutisková značka podobu písmen "CS"
 - 5.** Skrytý obrazec "500"
 - 6.** Opticky proměnlivá barva – stylizovaný květ čtyřlísté růže mění barvu ze zlaté na zelenou, předcházející vzory opticky proměnlivou barvu neměly
 - 8.** Mikrotext; u vzoru 1993 jsou drobné odchylky v mikrotextu
-

vzor 2009

- 1.** Lokální stupňovitý vodoznak - portrét Boženy Němcové, negativní číslo 500, květ petrklíče
- 3.** Ochranná vlákna; vzory 1993 a 1995 viditelná ochranná vlákna nemají
- 4.** Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na rubu, v průhledu

viditelná celá; u vzorů 1993 a 1995 má soutisková značka podobu písmen "CS"
8. Mikrotext; u vzoru 1993 jsou drobné odchylky v mikrotextu

vzor 2008

- 1.** Lokální stupňovitý vodoznak - portrét Františka Palackého a negativní číslo 1000 s lipovým listem
- 2.** Ochranný okénkový proužek s mikrotextem "ČNB 1000 Kč"
- 3.** Ochranná vlákna; vzor 1993 viditelná ochranná vlákna neměl
- 4.** Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na líci, část na rubu, v průhledu viditelná celá; u vzoru 1993 měla soutisková značka podobu písmen "CS" a byla umístěna více vpravo, v koruně stromu
- 5.** Skrytý obrazec "1000"
- 6.** Opticky proměnlivá barva - na listu v koruně stromu na levé straně, změna ze zlaté na zelenou; vzor 1993 opticky proměnlivou barvu neměl
- 7.** Iridiscentní pruh – dvoubarevný, při sklopení zlatý a fialový nádech, negativně vyznačená čísla 1000; vzor 1993 iridiscentní pruh neměl
- 8.** Mikrotexty

vzor 2008

- 1.** Lokální stupňovitý vodoznak - portrét Františka Palackého a negativní číslo 1000 s lipovým listem
- 3.** Ochranná vlákna; vzor 1993 ochranná vlákna neměl
- 4.** Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na líci, část na rubu, v průhledu viditelná celá; u vzoru 1993 měla soutisková značka podobu písmen

"CS" a byla umístěna více vlevo

8. Mikrotexty

vzor 2007

1. Lokální stupňovitý vodoznak - portrét Emy Destinové, číslice 2000, ornament
 2. Ochranný okénkový proužek s mikrotextem "ČNB 2000 Kč"
 3. Ochranná vlákna
 4. Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na líci, v průhledu viditelná celá
 5. Skrytý obrazec "2000"
 6. Opticky proměnlivá barva - na strunách lyry, změna ze zlaté na zelenou
 7. Iridiscentní pruh - dvoubarevný, při sklopení zlatý a modrý nádech, vzorovaný, s opakujícími se negativními číslicemi 2000
 8. Mikrotext
-

vzor 2007

1. Lokální stupňovitý vodoznak - portrét Emy Destinové, číslice 2000, ornament
3. Ochranná vlákna
4. Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na rubu, v průhledu viditelná celá
8. Mikrotext

vzor 2009

- 1.** Lokální stupňovitý vodoznak - portrét T. G. Masaryka, negativní číslo 5 000, orlice
- 2.** Ochranný okénkový proužek s mikrotextem "ČNB 5000 Kč"
- 3.** Ochranná vlákna; vzor 1993 ochranná vlákna neměl
- 4.** Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na líci, v průhledu viditelná celá; u vzoru 1993 měla soutisková značka podobu písmen "CS"
- 5.** Skrytý obrazec "5000"
- 6.** Opticky proměnlivá barva - na šestiúhelníkové plošce s hlavou lva na levé straně, změna ze zlaté na zelenou; u vzoru 1993 z purpurové přes zlatou na zelenou
- 7.** Iridiscentní pruh - dvoubarevný, při sklopení zlatý a fialový nádech, vzorovaný, s opakujícími se čtveřicemi lipových listů a negativními čísly 5000; vzor 1999 při sklopení zlatý nádech, negativně vyznačená čísla shora dolů při pravém okraji, vzor 1993 iridiscentní pruh neměl
- 8.** Mikrotext

vzor 2009

- 1.** Lokální stupňovitý vodoznak - portrét T. G. Masaryka, negativní číslo 5 000, orlice
- 3.** Ochranná vlákna; vzor 1993 ochranná vlákna neměl
- 4.** Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na rubu, v průhledu

viditelná celá; u vzoru 1993 měla soutisková značka podobu písmen "CS"

8. Mikrotext

ČESKÉ MINCE

1 Kč - vzor 1993 v oběhu od 09.06.1993

ražba v r. 1993 Royal Canadian Mint Winnipeg, od r. 1994 Bižuterie Jablonec, a.s. (od října 1995 změna názvu na Bižuterie Česká Mincovna, a.s.)

technické parametry - materiál ocel galvanicky pokovená niklem, magnetická, kulatá, hmotnost 3,6 g, průměr 20 mm, síla 1,85 mm, hrana vroubkovaná, 80 vroubků

tolerance v obsahu niklu - 0,5 %, v hmotnosti $\pm 0,15$ g, v průměru $\pm 0,1$ mm a v síle $\pm 0,13$ mm

autorka návrhu akademická sochařka Jarmila Truhlíková-Spěváková, lící strana - český lev, rubová strana - velké hodnotové číslo nad svatováclavskou korunou

kvalita - od r. 1997 v oběhu i mince ve špičkové kvalitě (proof), ražené výhradně pro ročníkové sady

2 Kč - vzor 1993 v oběhu od 09.06.1993

ražba v r. 1993 a 1994 Royal Canadian Mint Winnipeg, od r. 1994 i Bižuterie Jablonec, a.s. (od října 1995 změna názvu na Bižuterie Česká Mincovna, a.s.), od r. 1995 pouze Jablonec

technické parametry - materiál ocel galvanicky pokovená niklem, magnetická, jedenáctihran, hmotnost 3,7 g, průměr 21,5 mm, síla 1,85 mm, hrana zaoblená a hladká

tolerance v obsahu niklu - 0,5 %, v hmotnosti $\pm 0,15$ g, v průměru $\pm 0,1$ mm a v síle $\pm 0,13$ mm

autorka návrhu akademická sochařka Jarmila Truhlíková-Spěváková, lící strana - český lev, rubová strana - velké hodnotové číslo vedle velkomoravského šperku (gombíku)

kvalita - od r. 1997 v oběhu i mince ve špičkové kvalitě (proof), ražené výhradně pro ročníkové sady

5 Kč - vzor 1993 v oběhu od 09.06.1993

ražba v r. 1993 a 1994 Royal Canadian Mint Winnipeg, od r. 1994 i Bižuterie Jablonec, a.s. (od října 1995 změna názvu na Bižuterie Česká Mincovna, a.s.), od r. 1995 pouze Jablonec

technické parametry - materiál ocel galvanicky pokovená niklem, magnetická, kulatá, hmotnost 4,8 g, průměr 23 mm, síla 1,85 mm, hrana hladká

tolerance v obsahu niklu - 0,5 %, v hmotnosti $\pm 0,15$ g, v průměru $\pm 0,1$ mm a v síle $\pm 0,13$ mm

autor návrhu akademický sochař Jiří Hrcuba, lící strana - český lev, rubová strana - velké hodnotové číslo na pozadí stylizovaného Karlova mostu s hladinou Vltavy; lipový lístek na mostě symbolizuje jednu z mostních věží

kvalita - od r. 1997 v oběhu i mince ve špičkové kvalitě (proof), ražené výhradně pro ročníkové sady

10 Kč vzor 1993 v oběhu od 12.05.1993, varianta 1995 v oběhu 01.11.1995
Mince existuje ve dvou vzorech - vzor 2000

ražba v r. 1993 Hamburgische Münze Hamburg, od r. 1994 Česká mincovna v Jablonci nad Nisou

technické parametry - materiál ocel plátovaná a galvanicky pokovená mědí, magnetická, kulatá, hmotnost 7,62 g, průměr 24,5 mm, síla 2,55 mm, hrana vroubkovaná, 144 vroubků; tolerance v obsahu mědi - 1 %, v hmotnosti $\pm 0,25$ g, v průměru $\pm 0,1$ mm a v síle $\pm 0,05$ mm

autor návrhu akademický sochař Ladislav Kozák

lící strana - český lev

rubová strana - hodnotové číslo na pozadí národní kulturní památky Petrov v Brně

rozdíly mezi variantami - upravena rubová strana, iniciály autora návrhu přemístěny; v původní variantě byly vpravo od hodnotového čísla, v nové jsou při spodním okraji mince uprostřed

kvalita - od r. 1997 v oběhu i mince ve špičkové kvalitě (proof), ražené výhradně pro ročníkové sady

20 Kč vzor 1993 v oběhu od 12.05.1993
Mince existuje ve více vzorech: vzor 2000

ražba v r. 1993 a 1994 Hamburgische Münze Hamburg, od r. 1995 Bižuterie Jablonec, a.s. (od října 1995 změna názvu na Bižuterie Česká mincovna, a.s.)

technické parametry - materiál ocel plátovaná slitinou mědi a zinku v poměru 750:250 a galvanicky pokovená slitinou mědi a zinku v poměru 720:280, magnetická, třináctihran, hmotnost 8,43 g, průměr 26 mm, síla 2,55 mm, hrana zaoblená a hladká

tolerance ve složení slitiny $\leq 1 \%$, v hmotnosti $\leq 0,25$ g, v průměru $\leq 0,1$ mm a v síle $\leq 0,05$ mm

autor návrhu akademický sochař Vladimír Oppl, lící strana - český lev, rubová strana - hodnotové číslo vedle postavy sv. Václava ztvárněné podle pomníku na Václavském náměstí v Praze, na pozadí nápis z tohoto pomníku

kvalita - od r. 1997 v oběhu i mince ve špičkové kvalitě (proof), ražené výhradně pro ročníkové sady

50 Kč, vzor 1993 v oběhu od 07.04.1993

ražba v r. 1993 a 1994 Hamburgische Münze Hamburg, od r. 1995 Bižuterie Jablonec, a.s. (od října 1995 změna názvu na Bižuterie Česká Mincovna, a.s.)

technické parametry - bimetalická mince, materiál ocel, ve středu plátovaná slitinou mědi a zinku v poměru 750:250, na mezikruží plátovaná a galvanicky pokovená mědí, magnetická, kulatá, hmotnost 9,7 g, průměr 27,5 mm, z toho střed 17 mm, síla 2,55 mm, hrana hladká

tolerance v obsahu mědi $\leq 1 \%$, v hmotnosti $\leq 0,25$ g, v průměru $\leq 0,1$ mm a v síle $\leq 0,05$ mm

autor návrhu akademický sochař Ladislav Kozák, lící strana - ve středu český lev, na mezikruží hodnotové číslo, rubová strana - ve středu seskupení budov charakteristických pro Prahu, na mezikruží latinský nápis

kvalita - od r. 1997 v oběhu i mince ve špičkové kvalitě (proof), ražené výhradně pro ročníkové sady

1.15 KVÍZ - ÚSPORY A INVESTICE

Zdroj: <http://www.dolceta.eu/ceska-republika>

1.15.1 ÚKOLY – PENÍZE A PROCENTA

1 %	
5 %	
10 %	
20 %	
25 %	
50 %	
75 %	
120 %	

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je RNDr. Radomíra Kučerová.
Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802–4785, financovaného z ESF a státního rozpočtu ČR. Provozováno Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze.

10 %	
cena po slevě o 20 %	
20 %	
25 %	
110 %	
cena po zdražení o 30 %	

polovina ceny	
cena po zlevnění o čtvrtinu	

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je RNDr. Radomíra Kučerová.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802–4785, financovaného z ESF a státního rozpočtu ČR. Provozováno Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze.

1.15.2 ÚKOL – UMÍŠ NAKUPOVAT?

1. V košíku mám džus za 26 Kč, sáček pomerančů za 40 Kč a pečivo za 20 Kč. Stačí mi na zaplacení 100 Kč?

DŽUS _____

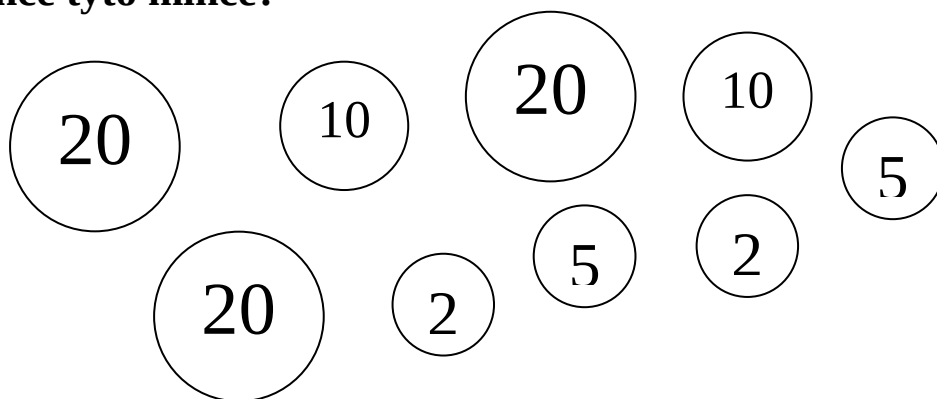
POMERANČE _____

PEČIVO _____

celkem _____

Odpověď: _____

2. Můžu si koupit pastelky, které stojí 87 Kč, když mám v peněžence tyto mince?

Odpověď: _____

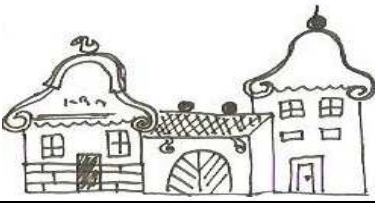
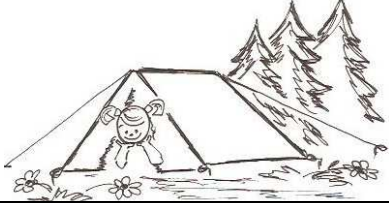
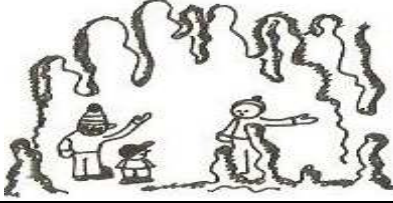
3. Jakými mincemi můžu zaplatit nákup za 18 Kč? Namaluj možnosti.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Veronika Prouzová.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785, financovaného z ESF a státního rozpočtu ČR. Provozováno Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze.

1.15.3 ÚKOLY - V CESTOVNÍ KANCELÁŘI

Jsi majitelem cestovní kanceláře. Novákovi si vybírají dovolenou. Maminka by ráda na poznávací zájezd za českou historií, tatínek by zase rád navštívil různé zajímavé přírodní úkazy, Jarda by chtěl do hor a Markétku láká kempování.

		
MOŘE Polopenze na osobu 24 763,- Plná penze na osobu 32 876,-	LYŽOVÁNÍ Polopenze na osobu 14 443,- Plná penze na osobu 22 396,-	TURISTIKA Polopenze na osobu 4 763,- Plná penze na osobu 6 852,-
		
HISTORIE Polopenze na osobu 8 253,- Plná penze na osobu 11 656,-	VODÁCI V NÍŽINĚ Polopenze na osobu 3 113,- Plná penze na osobu 5 354,-	JESKYNĚ Polopenze na osobu 19 755,- Plná penze na osobu 23 834,-

- Označ pro ně červeně nabídky, kde by mohla Markéta kempovat, a zeleně místa, kde by se líbilo Jardovi. Žlutou použij na dovolenou, kde by byl spokojený tatínek, a modrou na nabídky, kam by asi chtěla maminka.
- Najdeš jim místo, kde by mohli být spokojeni alespoň tři členové rodiny?

- Vypočítej Novákům cenu za dovolenou na tomto místě ve variantě s polopenzí i plnou penzí.

4. Vybrali si levnější variantu. Zjisti, kolik ušetří.

5. Volá ti klient. Má nabídku jiné cestovní kanceláře. Za stejnou dovolenou, jakou mají vybranou Novákovi, zaplatí 21 555 Kč. Doplň.

„Dovolená u nás vás vyjde

_____.

Ušetříte _____ Kč.“

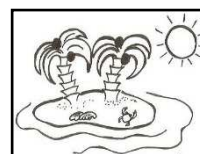
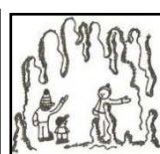
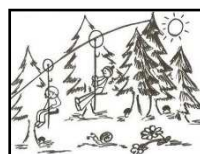
6. Seřaď nabídku dovolených od nejlevnější po nejdražší. Zaokrouhli ceny pro případné zdražení nebo dny se slevou.

rekreace	pořadí	zaokrouhleno na desítky	zaokrouhleno na stovky	zaokrouhleno na tisíce	zaokrouhleno na desetitisíce	zaokrouhleno na statisíce
MOŘE						
LYŽOVÁNÍ						
TURISTIKA						
HISTORIE						
VODÁCI						
JESKYNĚ						

7. Vybarvi obrázky, který odpovídá zápisu $<$, $>$, $=$.

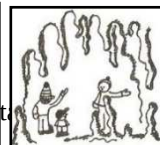
$> ? >$

to projekt je spolu

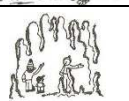

pským soc

> ? <

8. Kolegyně ti někam založila seznam s počtem účastníků na nejbližší termín. Znáš jen celkové ceny. Odhadni, kolik zákazníků si objednalo pobyt na jednotlivých místech. Svůj odhad si ověř na kalkulačce.

místo	polopenze na osobu	celková cena	počet zákazníků – odhad	počet zákazníků
	24 763,-	32 919,-		
	14 443,-	332 189,-		
	4 763,-	42 867,-		
	19 755,-	59 265,-		

9. Firma si u tebe objednala zájezdy pro své zaměstnance. Vystav firmě fakturu. Vymysli si adresu své firmy.

Cestovní kancelář POHODA

Fakturuji Vám za 2 zájezdy do HOR, 3 za TURISTIKOU, 6 do JESKYNÍ a 1 k MOŘI _____ Kč.

S pozdravem _____

(Podepiš se.)

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Petra Cernáková Golová.

1.15.4 ÚKOL – V PIZZERII

1. Do tvé pizzerie přišli 3 hosté. Každý z nich chce za pizzu utratit maximálně 200 Kč. Porad' jim, jaké přílohy si k základní pizze za 89 Kč zvolit, abys jejich přání vyhověl.

Vystav každému za pizzu účet.

příloha	váha	cena
pizza základní	300 g	89,-
salám	150 g	28,-
šunka	120 g	23,-
slanina	100 g	17,-
ementál	30 g	29,-
gouda	150 g	31,-
paprika	100 g	12,-
rajče	50 g	8,-

Účet

pizza základní 89,-

Účet

pizza základní 89,-

Účet

pizza základní 89,-

2. Zapiš a vyřeš.

a) pizza + salám + rajče + ementál = _____

b) pizza + gouda + ementál + paprika = _____

c) pizza + dvojitá porce šunky + rajče = _____

d) pizza + trojitá porce slaniny + gouda = _____

3. Pojmenuj pizzy z předchozího cvičení podle příloh, seřaď je vzestupně podle ceny a zapiš i s cenou do jídelníčku.

a) _____

c) _____

b) _____

d) _____

pizza s kuřecím masem 326,-

.....

.....

.....

.....

4. Dokážeš sestavit pizzu podle přání hosta přesně za 200 Kč?

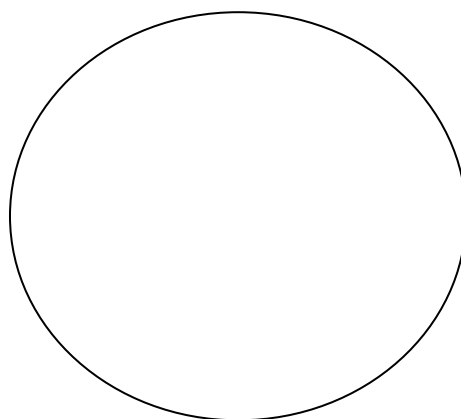
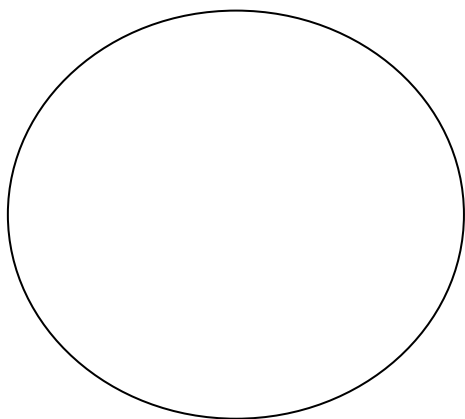
5. Vypočítej, kolik by stála podle tvého ceníku nejdražší pizza. Kolik by vážila? _____

PRÁCE PRO RYCHLÍKY A ŠIKULY

6. Jelikož došlo ke zdražení potravin, jsi nucen zaokrouhlit ceny. Dopln tabulku.

příloha	váha	původní cena	nová cena
pizza základní	300 g	89,-	
salám	150 g	28,-	
šunka	120 g	23,-	
slanina	100 g	17,-	
ementál	30 g	29,-	
gouda	150 g	31,-	
paprika	100 g	12,-	
rajče	50 g	8,-	
celkem			

7. Sečtením původních cen a sečtením nových cen ověř, zda budou nové ceny CELKOVĚ VYŠŠÍ než ceny původní.

8. Rozděl hostům první pizzu na poloviny a druhou na čtvrtiny.

SKUPINOVÁ PRÁCE – spoj síly s kolegy z pizzerie

9. Máte nabídnout sponzorovi pro firemní večírek co největší počet pizz, které splní svou cenou kritérium:

$$150 > \text{pizza} < 105$$

Odhadujte a ověřujte sečtením.

Sponzor zadal stejný úkol několika pizzeriím (dalším skupinám) v okolí. Kdo mu rychleji odpoví a nabídne co největší počet pizz?

Např. pizza + salám + rajče

$$89 \text{ Kč} + 28 \text{ Kč} + 8 \text{ Kč} = 125 \text{ Kč}$$

Shrnutí : ***Jaké jste získali poznatky?***

- ***Jak formulovat a vysvětlit finanční gramotnost***
- ***Co to jsou a k čemu se používají peníze***
- ***Jak funguje a co to je trh peněz***
- ***K čemu nám slouží peníze***
- ***Co je to peněžní směna a hodnota peněz***
- ***Proč pracujeme a vyděláváme peníze***
- ***Co to jsou hmotné a nehmotné statky***
- ***Jak funguje obchod a k čemu slouží peníze***
- ***Jaké je budoucnost peněz***
- ***Význam vlády, parlamentu a České národní banky***
- ***Jaká jsou finanční rizika***
- ***Co nás čeká a nemine při vstupu do dospělosti***
- ***Na co nás lákají super a hyper markety – jak na nás působí reklama***
- ***Jak čelit dluhům, zbytečně se nezadlužit, jak se nedostat do dluhové pasti-oddlužení***
- ***Sestavili jsem „žebříček svých současných hodnot“***
- ***Co je to lichva a kdo je lichvář***
- ***Seznámili jsme se s Korunou českou***
- ***Vyhodnotili jsem KVÍZ ÚSPORY A INVESTICE a poradili jsme si s úkoly v lekci***

Kalendář finanční gramotnosti

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	
20	
21	
22	
23	
24	
25	
26	
27	
28	
29	
30	
31	

2 Finanční gramotnost – peněžní, cenová, rozpočtová

LEKCE 2

Studijní cíle:

Po prostudování této kapitoly byste měli být schopni: formulovat a vysvětlit základní rozdíly peněžní, cenové a rozpočtové gramotnosti, popsat jednotlivé typy finanční gramotnosti, vědět co je to hotovostní a bezhotovostní styk, co je to kontokorent, druhy platebních příkazů, k čemu slouží inkaso, co je inflace a deflace, vědět jak se tvoří finanční plán, jakou úlohu mají ministerstvo financí, vláda a parlament, tok státních finančních prostředků, z čeho je tvořen státní rozpočet, co je nabídka a poptávka, kde se tisknou peníze a čím jsou kryty, některé zahraniční měny, popsat příklady z praxe.

Vítejte opět u rodinky Rozumných.

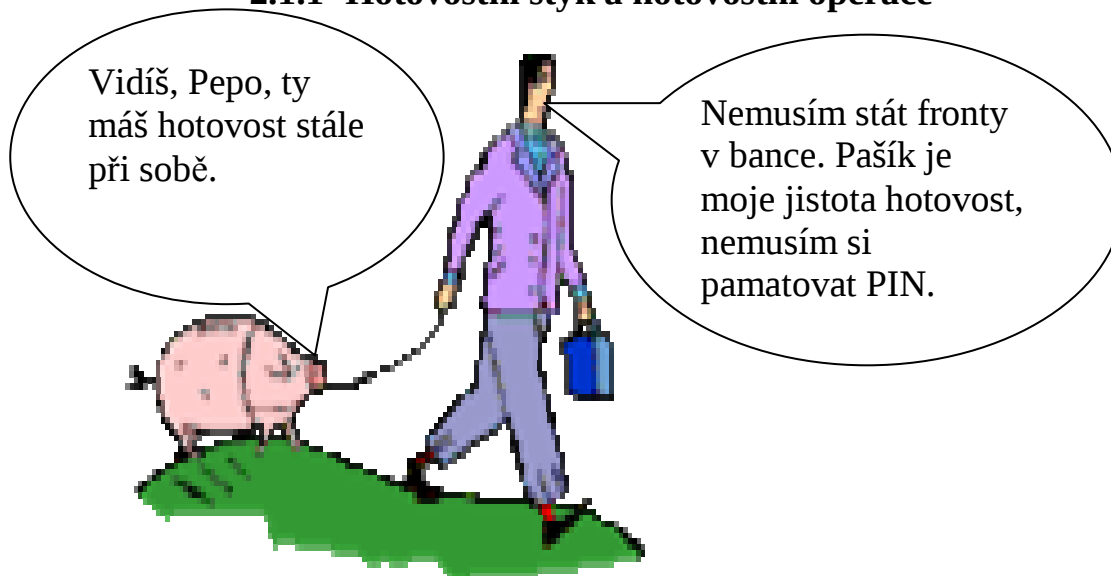
2.1 Peněžní gramotnost

DEFINICE:

Peněžní gramotnost představují kompetence nezbytné pro správu hotovostních a bezhotovostních peněz a transakcí s nimi a dále správu nástrojů k tomu určených (např. běžný účet, platební nástroje apod.).

- **Peníze, to je platidlo**, V naší republice je Koruna česká, v USA Dolar, ve většině států EU je to Euro atd.
- **Finance to jsou peněžní transakce** = převodu peněžních prostředků. Např. si zafinancuji jazykový kurz, dovolenou atd.

2.1.1 Hotovostní styk a hotovostní operace

„Jo tati, ještě jsi mi nedal kapesné na tento týden, nezapomněl jsi na mě.“

„Ne nezapomněl, ale prosím tě, nemám u sebe peníze. Ty máš na svém účtu úspory. Vyber si týdenní kapesné kartou a já ti peníze převedu na tvůj účet přes internetbanking. Domluveno?“

„Dobře, ale ne abys na to zapomněl. Říkal jsi, že jsem peněžně gramotná, že se učím dobře s penězi hospodařit a to jak s hotovostí, tak s penězi na účtu. Jo a s platební kartou nehraju mariáš, vím jak a kdy ji použít. “

2.2 Co je to hotovostní styk a hotovostní operace

2.2.1 Hotovostní styk

- Vklad a výběr hotovosti u přepážek peněžních ústavů.
- Prostřednictvím vkladového bankomatu obdrží držitel platební karty hotovost - 24 hodiny/denně

2.2.2 Hotovostní operace

- valuta nákup
- valuta prodej
- deviza nákup
- deviza prodej

42.Co je to hotovostní styk:

43.Co je to hotovostní operace:

44.Co je to PIN a proč je důležité ho chránit:

2.2.3 Bezhotovostní styk

- šetříte na poplatcích,
- nečekáte ve frontách na pokladnu,
- přes elektronické bankovníctví zaplatíte vše z pohodlí domova/kanceláře.

2.2.3.1 Platební karty – platby jsou zcela zdarma

- o Debetní karta
- o Kreditní karta

O přestávce volal Marek tátovi. „Ahoj tati, vyber prosím tě peníze z bankomatu. Večer od tebe potřebuji 330 Kč na školní pomůcky.“

„Marečku, zaplat’ to prosím tě svojí kartou v obchodě a já ti to převedu na tvůj účet a bude to bez poplatku. Za výběr z bankomatu musím platit, za platbu kartou ne. To přece víš.“

„Vím, táto, a dopadnu jako Martina. Ta si vybrala kapesné, ale zatím jsi jí peníze nepřevédl. Já jsem s ní mluvil.“

„Neboj, Marečku, nikdy jsem vás neošidil. Hned po obědě zadám příkaz k platbě.“

„Tak já ti budu věřit, ale ne že mě zklameš, táto,“ ukončil hovor Marek zároveň se zvoněním na další hodinu.

Pomocí platební karty se můžete i levně pojistit pro cesty do zahraničí. Pojištění platí většinou 12 měsíců, a pokud jej nezrušíte, platí po stržení příslušné částky, automaticky dál.

Takže, když se kdykoliv rozhodnete pro cestu do ciziny, nemusíte se bát, odjedete bez pojištění a je vám jedno, jestli je „pátek, nebo svátek“.

A na pláži v Turecku můžete v klidu vyslechnout hovor manželské dvojice seniorů z Česka:

- „Karle, nechod’ daleko do moře. Jen tam kam vystačíš.“ Volá na manžela slunící se manželka.***
- „Ale Maruško, víš, že umím dobře plavat.“***
- „Jo umíš, doma v rybníce. Ale tady přijde vlna, spláchne tě. Slyšíš mě, vrať se. Víš, že jsme ušetřili 600 Kč za cestovní pojištění.“***

45.Co myslíte, je dobré mít cestovní pojištění do zahraničí na dovolené, když ano, tak proč

46.Máte představu, kolik utratíte bez cestovního pojištění do zahraničí při ošetření bolavého zubu

47....a kolik při operaci např. slepého střeva v nemocnici

Neděláme reklamu pojišťovně, chráníme vaše zdraví a hlavně vaši kapsu.

InternetBanking 24

➤ Mobilní bankovníctví

Ráno, než šla Martina do školy, si u bankomatu vybrala ze svého účtu kapesné. Když šla ze školní jídelny, zkontrolovala si přes mobil, zda jí táta už peníze pomocí internetbankingu pošle na účet. „Jasně“, procedila mezi zuby,“ sklerotik“ a hned mu z mobilu zavolala.

Na druhé straně se hned po zvednutí mobilu ozvalo:“ Martinko, já vím, měl jsem fofr, už jdu na to, hned zadávám jednorázový příkaz na tvůj účet. Za chvíli to tam máš. Jo a řekni Markovi, že mu to už také posílám. Pá,pá.“

Martina si o přestávce opět zkontrolovala účet, a sláva, peníze dorazily.

2.2.3.2 Kontokorent – lákadlo svést se na kolotoči

POZOR: Poplatky, limity, sankční úrokové sazby při překročení limitu, nebo termínu splatnosti, potíže, když kartu ztratíte
POZOR:

Velký bratr nad splácením stále bdí.

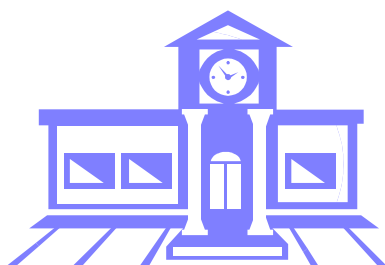
48. Jaké jsou výhody bezhotovostního styku:

49. Jak funguje internetBanking:

50. Co je to kontokorent:

51.Co je to úvěrový registr a chtěli byste být v něm vedeni:

2.2.4 Způsob plateb z vašeho účtu v bance

2.2.4.1 Jednorázový platební příkaz

2.2.4.2 Trvalý platební příkaz

2.2.4.3 Sdružené inkaso plateb obyvatelstva (SIPO)

2.2.4.4 Inkaso

2.2.4.5 Platba kartou

2.2.5 Charakteristika finančních institucí

2.2.5.1 Pět kategorií

1. Banky a družstevní záložny
2. Pojišťovny
3. Úvěrové společnosti
4. Penzijní fondy
5. Obchodníci s cennými papíry

52.Co je to jednorázový příkaz

53.Co je to trvalý příkaz

54. Co je to Sdružené inkaso plateb obyvatelstva (SIPO)

55.Co je to inkaso

56.Co je to platba platební kartou

2.3 Cenová gramotnost – vývoj cen a inflace

Definice:

Cenovou gramotnost představují kompetence nezbytné pro porozumění cenovým mechanismům a inflaci. Významnou složkou cenové gramotnosti je porozumění principu „ceny peněz“ v čase, rozdílu mezi nominální a reálnou úrokovou sazbou a porozumění cenám finančních nástrojů a služeb v praktické podobě poplatků a úrokových sazeb.

2.3.1 Co je to inflace

Definice:

Inflace je ekonomický jev, který označuje všeobecný růst cenové hladiny, neboli snížení kupní síly peněz.

2.4 Nákup a inflace

Představte si, že cena za nákup v jednotlivých letech je vaše měsíční mzda. První i druhý rok zaměstnavatel zvýšil plat o nárůst inflace. Ve třetím roce sice opět zvýšil plat, ale méně, než byla inflace. Takže se musíte rozhodnout, co si nekoupíte, případně čeho koupíte méně, anebo si půjčíte – ale pozor, z čeho bude splácet!!

Inflace v praxi			
	rok 1/Kč	rok 2/ Kč	rok 3/Kč
1 kg hroznů	32	34	37
káva granko	110	115	120
Chleba	20	21	23
Mléko 1 litr	12	13	15
salám 1 kg.	83	85	88
cena nákupu	257,00 Kč	268,00 Kč	283,00 Kč
Mzda v letech	257,00 Kč	268,00 Kč	275,00 Kč

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že první, i druhý rok, jste byli schopni pokrýt inflaci. Mzda, kterou jste vydělali, ji pokryla. Ve třetím roce však inflace převýšila vaši mzdu o 8 Kč, takže něco nemůžete koupit.

„Tati, já už z těch definicí blbnu. Můžeš mi prosím normálně vysvětlit, co je to ta Inflace? Zoufale se zeptala Martina táty.

Ten se chvíli zamyslel a poté ji uvedl následující příklad:

„Představ si Martinko, že šest dnů v týdnu budeš tvrdě pracovat, proto že miluješ hory a vždy každý, sedmý den, do těch hor pojedáš. Peníze, které vyděláš, ti vždy pokryjí tvoje náklady na domácnost a to co ušetříš, ti stačí na ty

hory. Hory jsou pro tebe motivací, abys těch šest dnů zatnula zuby a tvrdě pracovala. A najednou zjistíš, že pořád pracuješ stejně tvrdě, máš stejnou mzdu, ale náklady na domácnost pohltily i peníze na ten sedmý den, na který se těšíš a tu už na tu svoji zálibu nemáš peníze. Pohltit je nenasytný Bumbrlíček jménem INFLACE.

„No nazdar,“ vzdychla si Martina,“ skvělá perspektiva. Ještě že nic nemám. Alespoň se mě inflace nedotkne.“

“Moje milá dcero, to se velmi pleteš. Inflace, se týká všech. I když nemáš zatím žádný majetek, o který bys v důsledku inflace mohla i přijít. Samozřejmě, že větší strach z inflace by měl mít člověk s matrací vycpanou bankovkami, než ten, kdo na majetku příliš nelpí.

Není-li však člověk jako Diogénes, jemuž prý stačil k životu starý sud, ryby a mořský vzduch, inflace se ho více či méně týká. I bezdomovcům se bude lépe dařit, pokud se jejich řady nebudou příliš rychle rozrůstat a lidé se budou zbavovat vysloužilých věcí v ještě dobře použitelném stavu, protože si budou moci dovolit pořídit nové.

Inflace se netýká pouze majetku, ale má vliv na vývoj celé ekonomiky, mj. i na zaměstnanost a výši reálných výdělků, tzn. koupěschopnost obyvatel. Týká se tedy skutečně (skoro) všech.

2.4.1 Důsledky inflace

- Inflace negativně ovlivňuje mzdy, jejichž kupní síla klesá.

2.4.2 Co je to deflace

Opačným jevem k inflaci je deflace – tedy pokles cenové hladiny, zatímco dezinflace je snižování míry inflace (tzn. i při dezinflaci cenová hladina roste).

2.4.3 Cena peněz v čase

Peníze by neměly zahálet, ale myslete vždy „na zadní kolečka“.

57.Co je to inflace:

58.Co je to deflace:

59.Jaké jsou důsledky inflace:

60.Koho se týká inflace:

Kolektiv autorů EUFORALL o.s.

Švédská 8

779 00 Olomouc

Česká Republika

Telefon: 602 336 900

E-mail: euforall@euforall.cz

Web: www.euforall.cz